

**คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู
กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร**

เกศนีย์ เจือจันทร์*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู โรงเรียนกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำนวน 108 คน ที่ได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ อย่างมีสัดส่วน (Proportional stratified random sampling) ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ .20-.79 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .88 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า (t-test) แบบสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent groups) การวิเคราะห์การแปรปรวนทางเดียว (One-way analysis of variance) โดยมีการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยวิธีเชฟเฟ (Scheffe Post hoc Comparison)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมากที่สุด
2. ผลการเปรียบเทียบการ คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ และประสบการณ์ทำงาน ดังนี้

2.1 คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.2 คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสามารถในการบริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

คำสำคัญ

คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ ความคิดเห็น ครู

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้ระบุไว้ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง อุทัย บุญประเสริฐ (2544, หน้า 1) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษาคืองานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจำแนกเป็นหมวดหมู่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะของงาน ตามโครงสร้างของการจัดองค์การตามระบบการศึกษา และตามแนวความคิดของนักบริหารการศึกษาแต่ละคน

ดังนั้น ผู้บริหารเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญยิ่งในการบริหารจัดการศึกษาให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนและมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังที่สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ม.ป.ป., หน้า 24) กล่าวว่า มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นแนวทางให้สถานศึกษามุ่งพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน โดยเฉพาะผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการ มีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีมนุษยสัมพันธ์และเป็นที่ยอมรับของผู้เกี่ยวข้อง มีความเป็นประชาธิปไตย อีกทั้งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 40) ยังกล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านความสามารถในการบริหาร ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นหัวใจของการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีคุณภาพ ก่อให้เกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ความร่วมมือร่วมใจในการพัฒนางานให้ก้าวหน้าได้มาตรฐานตามเกณฑ์ต่อไป

ในปัจจุบันพบว่า มีผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้างานหลายท่านที่ประสบปัญหาการดำเนินงานในสถานศึกษาเพราะการบริหารคนและการอยู่ร่วมกันในที่ทำงานกับบุคคลอื่นย่อมเลียงที่จะไม่เผชิญหน้ากับความขัดแย้งในเรื่องของคน โดยเฉพาะลูกน้องไม่ได้ เพราะผู้ร่วมงานล้วนมาจากสภาพแวดล้อมและการศึกษาต่างกัน ถ้าหากเจ้านายหรือผู้นำองค์กรไม่สามารถเข้าใจหรือเอาชนะใจลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้นั้นก็จะเกิดปัญหาและอุปสรรคในการทำงานหรืออาจเป็นการขัดขวางความเจริญก้าวหน้าขององค์กรซึ่งเหตุเกิดเพราะเจ้านายและลูกน้องไม่ลงรอยกัน รวมทั้งเกิดจากการที่ผู้นำองค์กรหรือผู้บริหารสถานศึกษาขาดความรู้ความสามารถด้านการบริหารงานการไม่จัดระบบหรือแบบแผนในการปฏิบัติงาน ขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ขาดความยุติธรรม ขาดการพัฒนาด้านบุคลิกภาพ ขาดภาวะในการเป็นผู้นำ ขาดความรอบคอบในการตัดสินใจ มีความเสื่อมเสียในเรื่องส่วนตัว ซึ่ง

ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาเกี่ยวกับคุณลักษณะของผู้บริหารทั้งสิ้น หากผู้บริหารท่านใดขาดทักษะหรือคุณลักษณะในเรื่องใดเรื่องหนึ่งแล้วจะส่งผลให้การทำงานขาดประสิทธิภาพ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 คือการปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้จึงอยู่ที่โรงเรียนหรือสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้สถานศึกษาประสบผลสำเร็จดังกล่าวได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการเป็นอันดับแรก เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้ครู อาจารย์ในสถานศึกษาของตนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วิจารณ์ พานิช 2548, หน้า 49-50) กล่าวว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษานั้นมีความสำคัญ เนื่องจากต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีภาวะเป็นผู้นำโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความเป็นประชาธิปไตย มีมนุษยสัมพันธ์กับทุกคน เป็นนักประสานงานที่ดีบริหารแบบมีส่วนร่วม มีความรู้เรื่องเทคโนโลยี สารสนเทศ และครองตนดี มีความโปร่งใส จึงจะสามารถนำพาสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายเป็นที่ยอมรับและศรัทธาของผู้อื่น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลและแนวทางในการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการบริหารงานในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบ คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเป็นการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยมีกรอบการศึกษาค้นคว้าดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นครูผู้สอนกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 150 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครที่ปฏิบัติงานในปีการศึกษา 2559 จำนวน 150 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน โดยการกำหนดตามตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie และ Morgan)(อ้างอิงใน สุรศักดิ์ อมรรัตนศักดิ์, 2557 หน้า 90-100) โดยใช้การเลือกสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศและประสบการณ์ในการทำงาน

ตัวแปรตาม ได้แก่ คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครูกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านบุคลิกภาพ 2. ด้านความสามารถในการบริหาร 3. ด้านภาวะผู้นำ 4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง เครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล จำแนกเป็นเพศ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนความพึงพอใจมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด คือ 5, 4, 3, 2 และ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item objective Congruence: IOC) และหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach' s Alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .882

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยใช้ความถี่(Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าเฉลี่ย Mean และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Std.Deviation

3. เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ วิเคราะห์ค่าโดย t-test แบบIndependent

4. เปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์ค่าโดย One-way analysis of variance

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัย และแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ผลการศึกษาลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย \bar{X} และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)ของผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	แปลค่า
1	ด้านบุคลิกภาพ	4.74	.23	มากที่สุด
2	ด้านความสามารถในการบริหาร	4.78	.20	มากที่สุด
3	ด้านภาวะผู้นำ	4.75	.19	มากที่สุด
4	ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.79	.18	มากที่สุด
	ภาพรวม	4.77	.17	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านบุคลิกภาพ ($\bar{X} = 4.74$) ด้านความสามารถในการบริหาร ($\bar{X} = 4.78$) ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ($\bar{X} = 4.79$)

ผลการเปรียบเทียบการ คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์	เพศชาย		เพศหญิง		t	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านบุคลิกภาพ	4.73	.25	4.75	.22	-3.65	.716
ด้านความสามารถในการบริหาร	4.77	.19	4.79	.20	-.503	.616
ด้านภาวะผู้นำ	4.78	.17	4.74	.20	1.122	.265
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.77	.17	4.76	.17	.842	.402
ภาพรวม	4.77	.17	4.76	.17	.259	.796

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2.1 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์

เนื่อหารายด้าน	ประสบการณ์การสอน	\bar{X}	S.D.	F	P
ด้านบุคลิกภาพ	น้อยกว่า 5 ปี	4.68	.23	.954	.389
	5-9ปี	4.75	.21		
	10ปีขึ้นไป	4.76	.27		
ด้านความสามารถในการบริหาร	น้อยกว่า 5 ปี	4.70	.22	3.209	.044*
	5-9ปี	4.77	.19		
	10ปีขึ้นไป	4.83	.18		

ตารางที่ 3 (ต่อ)ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหมกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์

เนื่อหารายด้าน	ประสบการณ์การสอน	S.D.	F	P
ด้านภาวะผู้นำ	น้อยกว่า 5 ปี	4.70	.19	
	5-9 ปี	4.78	.19	
	10 ปีขึ้นไป	4.76	.20	1.331 .269
ด้านคุณธรรมและจริยธรรม	น้อยกว่า 5 ปี	4.73	.17	
	5-9 ปี	4.78	.17	
	10 ปีขึ้นไป	4.84	.18	2.877 .061
ภาพรวม	น้อยกว่า 5 ปี	4.70	.18	
	5-9 ปี	4.77	.17	
	10 ปีขึ้นไป	4.80	.16	2.217 .114
	รวม	4.75	.19	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2.2 พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสามารถในการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้วิจัย จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

สรุปผลการวิจัย

1. คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากภาพรวมมากไปหาภาพรวมน้อย ได้แก่ ด้านคุณธรรมและจริยธรรมด้านความสามารถในการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านบุคลิกภาพ ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28

สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศต่างกัน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในขณะที่คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง เครื่องข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ในภาพรวม และรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสามารถในการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา “คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง เครื่องข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยมีประเด็นสำคัญจะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลาง เครื่องข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 4 ด้านคือด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านบุคลิกภาพมีค่าเฉลี่ยของคะแนนน้อยที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าบุคลิกภาพผู้บริหารเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการบริหารงานเพราะผู้บริหารต้องเผชิญหน้ากับบุคลากรในโรงเรียน บันลือ พลฤกษ์วัน (2535 , หน้า 33) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณสมบัติของผู้บริหารที่เป็นผู้นำที่ดีไว้ว่า “ผู้นำที่ประสบความสำเร็จในการทำงาน จะต้องสำรวจและปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้เหมาะสมกับลักษณะงานในหน้าที่ เช่น การปราบปรามผู้ร้ายก็ย่อมต้องการผู้นำที่สามารถในการต่อสู้ หรือผู้นำงานการกุศลก็ต้องเป็นผู้เสียสละมองเห็นงานที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมได้มากที่สุด” ด้านบุคลิกภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการควบคุมอารมณ์ ไม่แสดงกิริยาไม่สุภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาต้องเผชิญหน้ากับแรงบีบบังคับหรือสถานการณ์ตึงเครียดในการบริหารงาน จนไม่สามารถจัดการอารมณ์ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ดังที่ ดิลกฤทธิ์ อภิวัฒน์สิงหะ (2550) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารหน่วยงานหรือผู้บริหารสถานศึกษา นอกจากต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการทำงานแล้ว ควรมีความฉลาดทางอารมณ์ หรือ EQ. เป็นคุณสมบัติร่วมที่สำคัญ นั่นคือ ต้องเป็นผู้ที่ตระหนักรับรู้ อารมณ์ของตนที่เกิดจากสิ่งเร้าทั้งภายในและภายนอก สามารถปรับหรือจัดการกับอารมณ์ โดยการควบคุม เพื่อให้เกิดผลทางบวกทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ด้านความสามารถในการบริหาร อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สามารถใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษายังมีการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยใหม่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541, หน้า 17-19) ระบุว่า ในการบริหารโรงเรียนผู้บริหารจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นพัฒนา จัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน และประเมินผลการ

ปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งการที่จะให้บรรลุมาตรฐานดังกล่าวผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องนำแนวคิด ทฤษฎีการบริหารหลายอย่างมาใช้ในลักษณะผสมผสานกันและใช้อย่างมีทักษะจึงจะประสบความสำเร็จ และด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการควบคุมอารมณ์ไม่แสดงกิริยาไม่สุภาพ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารขาดภาวะผู้นำ ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตัวเองได้ การที่ผู้บริหารจะบริหารงานได้อย่างมีคุณภาพบนความร่วมมือของบุคลากรในการทำงานนั้นจะต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ มีความสามารถในการบริหารทั้งงานและคนแสดงออกกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้เกิดการยอมรับและปฏิบัติตามคำสั่งด้วยความพึงพอใจ นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องมีสติปัญญาและความเชี่ยวชาญแล้ว จำเป็น ต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ซึ่งช่วยให้ผู้นำสามารถรับมือกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ สามารถบริหารจัดการตนเอง ได้และมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น ได้ดี โดยมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นพื้นฐานที่ก่อให้เกิดคุณธรรม จริยธรรม และ มีความอดทนในการแก้ปัญหา มีความอดทนในการเรียนรู้สิ่งที่ยากทำให้การปฏิบัติงานในองค์กรมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิผลมากขึ้น และจากการศึกษา เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า อารมณ์มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง ต่อการปฏิบัติงานของคนในองค์กร เนื่องจากความสำเร็จในการทำงานโดยเฉพาะงานบริหาร นอกจากจะขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้บริหารแล้วยังขึ้นอยู่กับความร่วมมือของผู้อื่นด้วย ถ้าพึ่งผู้บริหารแม้จะมีความรู้ความ- สามารถในการปฏิบัติงานในหน้าที่ แต่หากขาดความสามารถในการสร้างสัมพันธ์กับคนอื่นและไม่สามารถ จูงใจให้ผู้ร่วมงานปฏิบัติงานให้ได้ผลดีแล้ว ย่อมไม่สามารถบริหารงานให้องค์กรนั้นให้ดำเนินการไปได้ด้วยดี หรือมี ประสิทธิภาพได้จากผลงานวิจัยส่วนใหญ่ พบว่า องค์กรประกอบสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จเกิดจากความฉลาดทาง อารมณ์ประมาณ 75 – 80 % ขณะที่เป็นส่วนของสติปัญญามีเพียงเล็กน้อย ซึ่งเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปในประเทศที่ พัฒนาแล้วว่าการพัฒนาความรู้หรือเชี่ยวชาญเพียงอย่างเดียวไม่สามารถทำให้คนเป็นคนดีได้จำเป็น ต้องพัฒนา จิตใจให้มีคุณธรรมหรือความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่กันไปด้วย (ชิดารัตน์ รัชมี, 2556 : 2 – 3 และด้านคุณธรรมและจริยธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความรัก และห่วงใยเพื่อนร่วมงานและมีความวิริยะอุตสาหะ เอาชนะอุปสรรค ทั้งนี้ผู้บริหารอาจจะไม่มีความรัก ห่วงใยเพื่อนร่วมงาน ไม่เป็นกัลยาณมิตร ดังที่ วรรณ บัญบันดาล (2547, หน้า 9) กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารบางรายใช้อำนาจตามความพึงพอใจของตนและบางคนยังสร้างอิทธิพลให้กับตนเอง โดยคำนึงถึงเฉพาะประโยชน์ของบุคคลในกลุ่มของตน ไม่ยึดหลักผลประโยชน์ขององค์กรและหลักคุณธรรม จึงก่อให้เกิดความขัดแย้งในหน่วยงาน

2. ผลการเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงานปรากฏผลดังนี้

2.1 เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครจำแนกตามเพศ โดย

ภาพรวมทั้ง 4 ด้านคือด้านบุคลิกภาพ ด้านความสามารถในการบริหาร ด้านภาวะผู้นำ และ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า พบว่า คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน ในภาพรวมและรายด้าน ได้แก่ ด้านบุคลิกภาพ ด้านภาวะผู้นำ และด้านคุณธรรมและจริยธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านความสามารถในการบริหาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร มีการบริหารงานไปในทิศทางเดียวกัน จึงทำให้ครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความคิดเห็นในลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ไม่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงสวัสดิ์ แสงมณี (2553, บทความ) ได้ศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ผลการวิจัยพบว่าคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านคุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุดพบว่า คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการศึกษา คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาตนเองให้เป็นผู้ที่มีอารมณ์หนักแน่น มั่นคง สามารถควบคุมอารมณ์ในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อจะได้มีบุคลิกภาพที่ดีอันจะส่งผลไปถึงการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ

2. ด้านความสามารถในการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงและพัฒนาตนเองในเรื่องการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีโดยใช้กลยุทธ์บริหารความขัดแย้งต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ร่วมงานมีความสามัคคีในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ

3. ด้านภาวะผู้นำ ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญและพัฒนาตนเองในการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้อื่นแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเหมาะสม เพื่อที่จะนำข้อคิดเห็นไปใช้ในการพัฒนางานและผู้บริหารสถานศึกษาควรควบคุมอารมณ์ ไม่แสดงกิริยาไม่สุภาพต่อผู้อื่น

4. ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปรับปรุงและพัฒนาตนเองในการใช้อำนาจ ให้มีความเหมาะสมตามอำนาจหน้าที่ของตน รวมทั้งต้องเคารพและให้เกียรติกับผู้อื่นโดยเสมอภาคกับความรักความห่วงใยเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันด้วยความสงบสุข

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างขนาดของโรงเรียน กับ คุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่ม โรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

2. ควรมีการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานครในด้านอื่นๆ เช่น ด้านมนุษยสัมพันธ์ เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานของผู้บริหาร

3. ควรมีการวิจัยเพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน ตามสภาพจริงและคุณลักษณะผู้บริหารที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของครู กลุ่ม โรงเรียนขนาดกลางเครือข่ายที่ 28 สำนักงานเขตสายไหม กรุงเทพมหานคร

4. ควรศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

กมล ศรีมาตร. (2545). คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนในทัศนะของครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2540). หลักเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

ดิลลฤทธิ อภิวัฒน์สิงหะ. (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางอารมณ์กับความสำเร็จในการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. กำแพงเพชร: สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร.

ทรงสวัสดิ์ แสงมณี. (2553). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาตามความต้องการของครู สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตบางขุนเทียน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2549). มนุษย์สัมพันธ์กับการบริหาร. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก
จำกัด.

รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, สำนักงาน. (ม.ป.ป.). กรอบการประเมิน
คุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร: ผู้แต่ง.

วิจารณ์ พานิช 2548, การจัดการความรู้ ฉบับนักปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : สถาบันส่งเสริมการ
จัดการ ความรู้เพื่อสังคม.

วรรณ บัญบันดาล. (2547). การใช้อำนาจของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ
ศึกษาระยะของ เขต 1. ปรินูญานิพนธ์ ปรินูญการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุวิทย์ เมืองศิริ. (2548). ภาวะผู้นำของผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดสถาบันการอาชีวศึกษา
ในภาคตะวันออก. ปรินูญานิพนธ์ ปรินูญการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยบูรพา.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). รายงานวิจัยแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาใน
รูปแบบ การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน.มปท.